

ĐỀ THAM KHẢO THI TỐT NGHIỆP THPT – ĐỀ 2**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 12****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)***HS đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:***NƠI EM VỀ (Nguyễn Sĩ Đại)**

Nơi em về có một chiếc tàu cau

Rơi lặng lẽ xuống vườn sương cỏ ướt

Tuổi thơ anh sớm mai nào bắt được

Tiếng xạc xào cao vút của trời xanh.

Nơi em về, xuân tím nụ vườn chanh

Hoa xoan tím, hoa lục bình cũng tím

Cành tre nhỏ có ngày chim khách đến

Tận bây giờ chờ đợi vẫn rung rung...

[...]

Nơi em về, câu mẹ hát à ơi

Anh nghe được qua lời ru bé khác

Lần qua thời gian lời ru thành nước mắt

Nước mắt đầm nhân nghĩa giữa lòng anh.

Nơi em về, mùa hạ vẫn thơ ngây

Tiếng ve hát râm ran vòm duối cỏ

Ve ơi ve, mắt mày trong trẻo quá

Em thấy được gì trong mắt của ve đây?

Chiều thu vàng phấn mướt, cánh ong bay

Tiếng cục tác gà trưa đi lót ỏ...

Nhà đi vắng cửa rèm bỏ ngỏ

Những sắc, thanh xa, vội tới dâng đầy...

Nơi bây giờ lá lá lợp ngàn mây

Xanh bóng nắng, tóc cha chiều xé bạc

Vóc nắm đất quê nhà soi đáy nước

Anh mấp mô đi dọc sá cày.

Nơi em về, mùa trở gió heo may

Mưa ruộng cấy, chéo mặt người cặm cùi

Tháng ba sấm, lúa dậy thì con gái

Mắt bạn tự bao giờ đã nhú một chân chim

Nơi quây quần bên bếp lửa mùa đông

Em có thể xoa tay về hơi ấm

Em có thể sẽ trở thành kỉ niệm

Trong rất nhiều thương nhớ của quê anh.

(Nguyễn Sĩ Đại, Trái tim người lính (thơ), NXB Thanh niên, 1998)

Trả lời câu hỏi từ 1 đến 5 (trình bày ngắn gọn)

Câu 1. Xác định đề tài và chủ thể trữ tình của tác phẩm Nơi em về (0.5đ)

Câu 2. Cách triển khai, thể hiện cảm xúc của bài thơ Nơi em về có gì đặc biệt? (0.5đ)

Câu 3. Khung cảnh nơi em về được gợi ra như thế nào? Phân tích một số hình ảnh, từ ngữ, biện pháp tu từ tiêu biểu để làm rõ vẻ đẹp nơi em về? (1.0đ)

Câu 4. Những khổ thơ nào tập trung diễn tả cảm xúc của chủ thể trữ tình? Phân tích một số từ ngữ, hình ảnh tiêu biểu để làm rõ dòng cảm xúc ấy. (1.đ)

Câu 5. Xác định chủ đề, cảm xúc chủ đạo của bài thơ. Và cho biết thông điệp nào của bài thơ tác động mãnh liệt vào nhận thức và cảm xúc của em, vì sao? (1.0đ)

II. Viết (6.0đ)

Câu 1. Viết đoạn 200 chữ (2.0đ): So sánh nét tương đồng và khác biệt ở 2 đoạn thơ sau.

Những ngày xa, trời nhớ một màu
xanh

Xây trận địa bàn tay ta rám nắng

Khi vuốt ngọn cỏ non khi lấp đạn

Khi áp lên vàng trán thấm mồ hôi.

Bàn tay ta trên ngực lớn cuộc đời

Ấm hơi ấm ở tay mình lưu luyến

Và ở tận đầu kia trận tuyến

Bàn tay mình mang ánh nắng tay ta.

(Hơi ấm bàn tay – Lưu Quang Vũ)

Qua ánh mắt anh hiểu điều mong
ngóng

Anh nghĩ gì khi nhìn xuống bàn tay?

Bàn tay em ngón chẳng thon dài

Vết chai cũ, đường gân xanh vát vả

Em đánh chắt chơi chuyen thưở nhỏ

Hái rau rền rau rệu nấu canh

Tập vá may, tết tóc một mình

Rồi úp mặt lên bàn tay khóc mẹ

(Bàn tay em – Xuân Quỳnh)

Câu 2. Viết văn bản 600 chữ (4.0đ)

Xác định luận đề trong ngữ liệu sau và viết bài luận bàn luận và thể hiện chính kiến của mình về luận đề đó

“Cách đây vài năm, tổ chức Gallup đã tiến hành một nghiên cứu trên mô lớn về sự xuất sắc. Nghiên cứu trên hai triệu người tình nguyện, họ đã khám phá ra rằng những người nổi trội hơn người khác là những người biết rõ những thế mạnh của mình và tập trung phát triển thế mạnh đó. Không lo lắng về những điểm yếu của bản thân, thay vào đó, họ biết kết hợp những thế mạnh của mình lại với nhau theo một cách nào đó và tối ưu hóa chúng. (Cũng theo kết quả nghiên cứu này, có đến 33 triệu khả năng kết hợp của những thế mạnh này, có nghĩa là kết hợp của bạn chỉ là một trong con số 33 triệu. Do đó với sức mạnh

của tính kiên định, bạn có thể trở thành một thiên tài với sự kết hợp độc đáo của riêng bạn.)”

(Trích Sức mạnh lòng kiên nhẫn, M.JM.J.Ryan, NXB Trẻ, 2011).

Đáp án**Phần I. ĐỌC HIỂU**

Câu 1. Xác định đề tài và chủ thể trữ tình của tác phẩm Nơi em về (0.5đ)

Phương pháp giải:

Xác định nội dung và vấn đề cơ bản mà văn bản đề cập, từ đó suy ra đề tài của tác phẩm

Xác định nhân vật trực tiếp bộc lộ cảm xúc trong bài thơ

Lời giải chi tiết:

- Đề tài: Quê hương
- Chủ thể trữ tình: người nhớ thương quê hương tha thiết và luôn trân trọng những kỉ niệm xưa

Câu 2. Cách triển khai, thể hiện cảm xúc của bài thơ Nơi em về có gì đặc biệt? (0.5đ)

Phương pháp giải:

Xác định đối tượng và các từ ngữ tác giả sử dụng để bộc lộ cảm xúc

Lời giải chi tiết:

- Lời tâm tình với em – đối tượng để bộc lộ cảm xúc.
- Dùng điệp ngữ/điệp khúc “Nơi em về”(5 lần đứng ở đầu dòng thơ, ở đầu mỗi khổ thơ) để gợi ra không gian nỗi nhớ.

Câu 3. Khung cảnh nơi em về được gợi ra như thế nào? Phân tích một số hình ảnh, từ ngữ, biện pháp tu từ tiêu biểu để làm rõ vẻ đẹp nơi em về? (1.0đ)

Phương pháp giải:

Xác định sự luân chuyển thời gian trong bài thơ

Chú ý các hình ảnh, âm thanh, màu sắc được tác giả miêu tả

Lời giải chi tiết:

- Khung cảnh nơi em về với sự luân chuyển 4 mùa: đông, xuân, hạ, thu.

+ Là vùng quê với bao hình ảnh, âm thanh, màu sắc quen thuộc: tàu cau, vườn cỏ ướt; mùa xuân với sắc tím nụ vườn chanh, hoa xoan, hoa lục bình, vàng hoa mướp.

+ Là miền nhớ với bao âm thanh của tiếng ru, gà cục tác, tiếng ve,..., tiếng chim khách.

→ tác giả sử dụng từ láy (lặng lẽ, xào xạc), đảo ngữ (Rơi lặng lẽ xuống vườn cỏ ướt; Xuân tím nụ vườn chanh...), điệp ngữ (nơi em về); ẩn dụ (Tiếng xạc xào cao vút của trời xanh; Chiều thu vàng phấn mướp) cùng rất nhiều hình ảnh, âm thanh, sắc màu quen thuộc gợi tả bức tranh làng quê êm đềm, gần gũi, nên thơ gắn với kí ức, với tuổi thơ khi lặng lẽ, lúc sống động trong nỗi nhớ thương da diết..

Câu 4. Những khổ thơ nào tập trung diễn tả cảm xúc của chủ thể trữ tình? Phân tích một số từ ngữ, hình ảnh tiêu biểu để làm rõ dòng cảm xúc ấy. (1.đ)

Phương pháp giải:

Chú ý đọc kĩ 3 khổ cuối

Liệt kê các từ ngữ, hình ảnh thể hiện cảm xúc của tác giả, từ đó đưa ra phân tích

Lời giải chi tiết:

- Những khổ thơ diễn tả cảm xúc chủ thể trữ tình: 3 khổ cuối.
- Phân tích một số từ ngữ, hình ảnh tiêu biểu.
- + Nặng lòng thương nhớ con người của miền quê đang già theo năm tháng:
Xanh bóng nắng, tóc cha chiều xé bạc; Mắt bạn tự bao giờ đã nhú một chân chim.
- + Thương yêu quê hương với bao con người tần tảo c nắng mưa ruộng đồng:
Mưa ruộng cấy, chéo mặt người cấy cúi; Vóc nắm đất quê nhà soi đáy nước/Anh mấp mô đi dọc sá cày.
- + Tin vào sức sống của con người của quê hương: Tháng ba sấm, lúa dậy thì con gái
- + Hình ảnh quê nhà với bếp lửa mùa đông và em là nỗi nhớ, là kỉ niệm trong anh: Em có thể sẽ trở thành kỉ niệm/Trong rất nhiều thương nhớ của quê anh.

Câu 5. Xác định chủ đề, cảm xúc chủ đạo của bài thơ. Và cho biết thông điệp nào của bài thơ tác động mạnh liệt vào nhận thức và cảm xúc của em, vì sao?
(1.0đ)

Phương pháp giải:

Xác định nội dung bài thơ, dựa vào đề tài và chủ thể trữ tình vừa được xác định

Đưa ra quan điểm của bản thân

Lời giải chi tiết:

- Chủ đề: quê hương là nỗi nhớ là kỉ niệm êm đềm nhất trong kí ức mỗi người.

- Cảm xúc chủ đạo: nhớ thương, khát khao được trở về gắn bó với quê hương.
- Thông điệp tác động đến cá nhân: HS tự trả lời theo cảm nhận cá nhân.
- Tham khảo gợi ý:
- + Xác định thông điệp (quê hương, tuổi thơ luôn là những kí ức trong sáng tươi đẹp; quê hương là nỗi nhớ thường trực trong tâm hồn mỗi người)
- + Nêu sự tác động vào cảm xúc, nhận thức.

II. VIẾT (6.0 điểm)

Câu 1. Viết đoạn 200 chữ (2.0đ): So sánh nét tương đồng và khác biệt ở 2 đoạn thơ sau.

Phương pháp giải:

Xác định hình ảnh 2 đoạn thơ đề cập, hình ảnh đó thể hiện điều gì? để rút ra kết luận về nét tương đồng

Chú ý xác định chủ thể trữ tình để rút ra kết luận về nét khác biệt

Lời giải chi tiết:

- Tương đồng: Cùng lựa chọn, xây dựng hình ảnh bàn tay (hoán dụ) ở tác phẩm để thể hiện cảm xúc; Hình ảnh bàn tay để thể hiện phẩm chất của con người trong các hoàn cảnh khác nhau của cuộc sống.

- Nét khác biệt (gợi tên nét khác biệt): Gợi ý: HS có thể tìm điểm khác biệt dựa vào những gợi ý sau:

+ Trong Hơi ấm bàn tay, chủ thể trữ tình là ta – chàng trai ra trận: Đôi bàn tay thể hiện phẩm chất người lính (xây trận địa, sống lãng mạn, thủy chung; đôi bàn tay của niềm tin và tình yêu (Bàn tay ta trên ngực lớn cuộc đời Và ở tận đầu kia trận tuyến Bàn tay mình mang ánh nắng tay ta)...

+ Trong Bàn tay em, chủ thể trữ tình là em – người phụ nữ từng trải trong gia đình (tả thực bàn tay... bàn tay thưở ấu thơ (Vết chai cũ, đường gân xanh vất vả; hái rau, vá may; khóc mẹ).

Câu 2. Viết văn bản 600 chữ (4.0đ)

Xác định luận đề trong ngữ liệu sau và viết bài luận bàn luận và thể hiện chính kiến của mình về luận đề đó

Phương pháp giải

Xác định yêu cầu đề bài: Về hình thức: bài văn khoảng 600 chữ, về nội dung:

Xác định luận đề trong ngữ liệu và viết bài luận bàn luận

Xác định nội dung văn bản, từ đó suy ra vấn đề nghị luận

Dựa vào kỹ năng viết bài văn nghị luận về một vấn đề đời sống

Lời giải chi tiết

Xác định luận đề trong ngữ liệu sau và viết bài luận bàn luận và thể hiện chính kiến của mình về luận đề đó

Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0,5	(HS xác định đúng vấn đề thể hiện trong ngữ liệu) - Giới thiệu vấn đề nghị luận: biết rõ những thế mạnh của mình và tập trung phát triển thế mạnh đó - Nêu khái quát: Tính cấp thiết vấn đề đối với tuổi trẻ
Thân bài	2,5đ	*Nêu cách hiểu về thế mạnh của mình và tập trung phát triển thế mạnh: - Thế mạnh của mình/cá nhân: việc cá nhân có thể làm tốt nhất, công việc, lĩnh vực mà mình am hiểu

		<p>nhất (mỗi cá nhân cần tìm hiểu, dám thử nghiệm để phát hiện thế mạnh của mình);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tập trung phát triển thế mạnh: ưu tiên học, tìm hiểu và làm những việc cá nhân có thể làm tốt nhất (không chạy theo thù lao) * Ưu điểm của việc biết rõ những thế mạnh của mình và tập trung phát triển thế mạnh đó - Phát triển được thế mạnh, nâng cao trình độ có sẵn (ưu thế cá nhân) - Thế mạnh là sự yêu thích và niềm đam mê nên có sức mạnh tinh thần riêng giúp cá nhân vượt qua được những khó khăn cản trở để đầu tư thời gian nghiên cứu, tìm tòi... - Góc nhìn phản biện: hệ quả của việc không biết phát huy thế mạnh của cá nhân... * Quan điểm của cá nhân về luận đề (đồng tình/không đồng tình cần có phân tích thuyết phục) <p>Lưu ý: sử dụng lí lẽ, dẫn chứng để bàn luận để thể hiện quan điểm.</p>
Kết bài	0,5	<ul style="list-style-type: none"> - Nhận thức của cá nhân về vấn đề - Hành động/ dự định của cá nhân để phát triển bản thân
Yêu cầu khác	0,5	<ul style="list-style-type: none"> - Sử dụng các thao tác phân tích so sánh, chứng minh, bình luận - Dẫn chứng phù hợp với lí lẽ, luận điểm